Lietas arhīva Nr. CA-0919-17/25
ECLI:LV:RAT:2017:1122.C04320212.1.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

2017.gada 22.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese L.Volberga,
tiesnese S.Vamža
tiesnese M.Ābele
ar tiesas sēdes sekretāri A.Mežraupu,
izskatīja atklātā tiesas sēdē Rīgā, brīvības bulv. 34,
civillietu AS „Swedbank" prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ mantojuma masu par parāda piedziņu sakarā ar /pers. A/ un /pers. B/ mantojuma masas apelācijas sūdzībām par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 15.februāra spriedumu.

A p r a k s t o š ā d a ļ a

Prasītāja - AS „Danske Bank" Latvijas filiāle - 2012.gada 31.maijā Rīgas apgabaltiesā cēlis prasību pret /pers. A/ un /pers. B/ mantojuma masu par parāda piedziņu, kurā, pamatojoties uz 383, 1278, 1286.pantu, 1319.pantu, 1587.pantu, 1670.pantu, 1683.pantu, 1756.pantu, 1765.pantu, 1811.pantu, 1934.pantu, 1943.pantu, lūdza tiesu:

1) piedzīt solidāri no /pers. A/ un mirušās /pers. B/ mantojuma masas par labu AS „Danske Bank" Latvijas filiāle naudas summu 433 600,66 Ls apmērā, ko veido kredīta līguma Nr.1 un kredīta līguma Nr.2 pamatparāds 393 761,32 Ls un kredīta līguma Nr.2 procenti par kredīta izmantošanu 39 839,34 Ls;

2) piedzīt solidāri no /pers. A/ un mirušās /pers. B/, mantojuma masas par labu AS „Danske Bank" Latvijas filiāle tiesāšanās izdevumus, tajā skaitā valsts nodevu 2290,80 Ls, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,50 Ls;

3) noteikt AS „Danske Bank" Latvijas filiāle tiesību par laiku līdz tiesas sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% gadā no aizdevumu pamatsummas.

Prasība pamatota ar šādiem apstākļiem.

Prasītāja saskaņā ar 2003.gada 5.augusta kredīta līgumu Nr./numurs/, 2004.gada 17.februāra pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/, 2005.gada 17.janvāra vienošanos Nr./numurs/ par grozījumiem 2004.gada 17.februāra pārjaunojuma līgumā Nr./numurs/ un 2005.gada 30.novembra pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/ (turpmāk visi kopā – kredīta līgums Nr.1) apņēmās izsniegt /pers. A/ (iepriekš – /pers.A/) un /pers. B/ (turpmāk – parādnieki) aizdevumu 100 000,00 EUR. Banka saskaņā ar kredīta līguma Nr.1 5.2.1.punktu restrukturizēja parādnieku esošās kredītsaistības uz eiro, tas ir, restrukturizācijas ceļā 2005.gada 30.novembrī izsniedza kredītu (aizdevumu) 30 989,12 EUR apmērā. Aizdevuma atmaksas termiņš bija 2008.gada 30.novembris.

Kā nodrošinājums saistībām saskaņā ar 2003.gada 5.augusta ķīlas līgumu Nr./numurs/, 2004.gada 17.februāra vienošanos Nr.1 par grozījumiem 2003.gada 5.augusta ķīlas līgumā Nr./numurs/ un 2005.gada 30.novembra vienošanos Nr.2 par grozījumiem 2003.gada 5.augusta ķīlas līgumā Nr./numurs/ bankas labā ieķīlāts parādniecei /pers. B/ piederošais nekustamais īpašums /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, ko veido telpas 109,60 kv.m platībā,

Parādnieki savas ar kredīta līguma Nr.1 uzņemtās saistības nepildīja, t.i., aizdevums netika atmaksāts nolīgtajā termiņā. Līdz prasības pieteikuma sagatavošanas brīdim parādnieki nav atmaksājuši bankai izsniegto aizdevuma pamatsummu 26 850,03 EUR apmērā.

Turklāt prasītāja saskaņā ar 2003.gada 5.maija kredīta līgumu Nr./numurs/, 2003.gada 18.decembra vienošanos Nr./numurs/ par grozījumiem 05.05.2003, 2004.gada 17.februāra pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/, 2005.gada 17.janvāra vienošanos Nr./numurs/ par grozījumiem 2004.gada 17.februāra pārjaunojuma līgumā Nr./numurs/ 2005.gada 10.marta pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/, 2005.gada 17.jūnija vienošanos Nr./numurs/ par grozījumiem 2005.gada 10.martā noslēgtajā pārjaunojuma līgumā Nr./numurs/, 2005.gada 30.novembra pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/, 2006.gada 21.marta vienošanās Nr.1 par grozījumiem 2005.gada 30.novembra pārjaunojuma līgumā Nr./numurs/ (turpmāk visi kopā – kredīta līgums Nr.2) piešķīra /pers. A/ un /pers. B/ aizdevumu 628 806,24 EUR. Minētā naudas summa tika izsniegta pa daļām 2005.gada 30.novembrī un 2005.gada 27.decembrī. Savukārt aizdevuma atmaksas termiņš ir 2020.gada novembris.

Kā nodrošinājums saistībām saskaņā ar noslēgto kredīta līgumu Nr.2, tas ir, kredīta, nolīgto procentu, līgumsoda, kā arī visu iespējamo bankas zaudējumu, tiesas un citu izdevumu, kas var rasties samaksai par labu bankai saskaņā ar 2003.gada 19.maija ķīlas līgumu Nr./numurs/, 2003.gada 18.decembra vienošanos par grozījumiem 2003.gada 19.maija ķīlas līgumā Nr./numurs/, 2004.gada 17.februāra vienošanos Nr.2 par grozījumiem 2003.gada 19.maija ķīlas līgumā Nr./numurs/, 2005.gada 10.marta vienošanos Nr.3 par grozījumiem 2003.gada 19.maija ķīlas līgumā Nr./numurs/ un 2005.gada 30.novembra vienošanos Nr.4 par grozījumiem 2003.gada 19.maija ķīlas līgumā Nr./numurs/ tika ieķīlāts parādniecei /pers. B/ piederošais nekustamais īpašums, kas atrodas /adrese B/, kadastra numurs /numurs B/.

Parādnieki savas ar kredīta līgumu Nr.2 uzņemtās saistības nav izpildījuši, t.i., aizdevums netika atmaksāts, kā arī nolīgtajos termiņos netika samaksāti procenti par aizdevuma lietošanu.

Banka ar 2011.gada 14.septembra vēstuli Nr./numurs/ brīdināja atbildētājas par nepieciešamību izpildīt saistības un atmaksāt prasītājai saņemto kredīta summu un ar to saistītos blakus maksājumus. Banka paziņoja par vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma Nr.2 un noteica, ka aizdevuma atmaksāšanas beigu termiņš ir 2011.gada 30.septembris. Turklāt atbildētājas tika informētas par bankas nodomu piedzīt visu neatmaksāto aizdevumu, kā arī ar to saistītos blakus maksājumus tiesas ceļā, gadījumā, ja atbildētājas nenokārtos savas saistības līdz 2011.gada 30.septembrim.

Prasītāja norāda, ka 2008.gada 14.oktobrī laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" tika publicēts sludinājums par parādnieces – /pers. B/ mantojuma

atklāšanos. Banka ar 2008.gada 12.decembra vēstuli informēja zvērinātu notāri Daci Čaklo par mirušās /pers. B/ parāda saistībām pret prasītāju.

Kopš 2008.gada 14.oktobra līdz prasības sagatavošanas brīdim pēc bankas rīcībā esošās informācijas, mantinieki pilnībā nav apstiprinājušies mantojuma tiesībās (nav pieņēmuši mantojuma atstājējas mantojumu), kaut gan 2008.gada 20.novembrī Rīgas bāriņtiesa nepilngadīgo mantinieku vecākus informēja par bāriņtiesā iesniedzamajiem dokumentiem, kas nepieciešami lietas izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu nepilngadīgo vārdā.

Ar Rīgas bāriņtiesas 2011.gada 1.jūnija lēmumu un 2011.gada 28.septembra lēmumu par mirušās /pers. B/ atstātā mantojuma aizgādni ir iecelta /pers. E/.

Parādnieku kopējās neizpildītās saistības, kas izriet no kredīta līguma Nr.1 un kredīta līguma Nr.2, ir 433 600,66 Ls. Pamatojoties uz noslēgto kredīta līgumu Nr.1 un kredīta līgumu Nr.2 un Civillikuma 1943.pantu, kurā noteikts, ka aizņēmējam ir jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš ir saņēmis, atbildētājām ir jāatmaksā saņemto un neatmaksāto aizdevumu kopsumma 393 761,32 Ls.

2012.gada 7.augustā tiesā saņemti atbildētājas /pers. B/ mantojuma masas aizgādnes /pers. E/ rakstveida paskaidrojumi (1.sēj., l.l. 148-149), kuros norādīts, ka prasībā pareizi minēts, ka /pers. E/ iecelta par /pers. B/ mantojuma masas aizgādni, kā arī pareizi norādīts, ka nav ziņu, vai mantojumu ir pieņēmuši nepilngadīgie mantinieki. Šobrīd arī nav ziņas, ka nepilngadīgie mantinieki mantojumu būtu pieņēmuši.

Paskaidrojumos norādīts, ka mantojuma aizgādnis ir saistīts ar Civillikuma 662.panta prasībām, kas atsaucas uz tā paša likuma 356.panta prasībām. Mantojuma masas aizgādnim savā darbībā ir jārīkojas mantojuma masas un nākamo mantinieku interesēs, savukārt šajā darbībā aizgādni uzrauga bāriņtiesa. Līdz ar to, lai sniegtu detalizētus paskaidrojumus par celto prasību, mantojuma masas aizgādnim ir jāinformē par celto prasību bāriņtiesa, kā arī jādod tās izvērtēšanai aizgādņa viedoklis par celtās prasības pamatotību un apmierināšanu.

Atbilstoši Civillikuma 372.pantam aizgādnim nav tiesību iejaukties citās lietās, bet prasījums, kuru izvirzījusi prasītāja, pēc būtības ir balstīts uz līgumisku saistību, kur saistību pārņēmēji (mantinieki) vēl nav zināmi, tad mantojuma masas aizgādnim šajā gadījumā nav tiesību iejaukties, bet aizgādnim ir jāgādā par mantas saglabāšanu.

/pers. E/ norāda, ka paskaidrojumus varēs iesniegt tikai pēc apspriešanās bāriņtiesā. Tomēr, ievērojot mantojuma masas sastāvu un visus apstākļus (tajā skaitā un jo īpaši faktu, ka ir nepilngadīgi mantinieki), par kuriem zināms arī prasītājai, bankas rīcība nav saskaņā ar labas ticības principu atbilstoši Civillikuma 1.pantam. Ievērojot faktu, ka lēmums par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu ir jālemj abiem nepilngadīgā mantinieka vecākiem, tad prasītājas rīcība, pieprasot parādus piedzīt no mantojuma masas, nesagaidot nepilngadīgo mantinieku dabisko aizbildņu lēmumu un attiecīgos gribas izteikumus, acīmredzami nav savienojams ar labas ticības principu savu tiesību izlietošanā.

2012.gada 6.augustā saņemti atbildētājas /pers. A/ rakstveida paskaidrojumi (1.sēj., l.l.147), kuros viņa norāda, ka paskaidrojumus un pierādījumus sniegs personīgi tiesas sēdes laikā vai ar advokāta starpniecību.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 15.februāra spriedumu AS „Danske Bank" Latvijas filiāles prasība pret /pers. A/ un /pers. B/ mantojuma masu par parāda piedziņu apmierināta pilnīgi (1.sēj., l.l. 192-201).

No atbildētājām /pers. A/ un /pers. B/ mantojuma masas par labu AS „Danske Bank" Latvijas filiāle solidāri piedzīts pamatparāds 393 761,32 Ls, procenti par kredīta izmantošanu 39 839,34 Ls, pavisam kopā 433 600,66 Ls.

Noteiktas AS „Danske Bank" Latvijas filiāle tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt 6% (seši procenti) gadā no nesamaksātās aizdevuma pamatsummas 393 761,32 Ls.

No /pers. A/ un /pers. B/ mantojuma masas par labu AS „Danske Bank" Latvijas filiāle piedzīti tiesāšanās izdevumi 2296,30 Ls kopējā apmērā, līdzīgās daļās – 1148,15 Ls no katras.

Spriedumā norādīti šādi argumenti.

Konstatējot, ka lietas izskatīšanas gaitā nav gūti pierādījumi, ka atbildētājas būtu izpildījušas ar kredīta līgumu Nr.1 uzņemtās saistības un ka prasītāja tiesiski veikusi kredīta līguma Nr.2 līguma pirmstermiņa izbeigšanu, kā arī to, ka lietā nav strīda par abu kredīta līgumu spēkā esību un naudas saņemšanas faktu, tiesa atzinusi, ka radies pamats no abu kredīta līgumu izrietošā parāda summu atmaksai.

Izvērtējot lietas materiālus, tiesa secinājusi, ka /pers. B/ mantojumā ir iekļautas saistības, kas izriet no prasītājas un abu atbildētāju starpā slēgtajiem kredīta līgumiem, un saistību labprātīgas neizpildes gadījumā prasītājai nav šķēršļu prasīt šo saistību izpildi tiesas ceļā prasības kārtībā, atbilstoši Civillikuma 1683. un 1670.pantam, prasot saistības izpildi solidāri no atbildētājas /pers. A/ un /pers. B/ mantojuma masas. Atbilstoši Civillikuma 1278., 1286. un 1319.pantam /pers. B/ nāves fakts nevar ierobežot prasītājas kā hipotekārās kreditores tiesības, un prasītājai ir tiesības izmantot savas ķīlas ņēmēja tiesības, vēršot piedziņu uz mirušās parādnieces /pers. B/ ķīlu situācijā, ja nav pabeigta viņas mantojuma lieta un par saistībām atbild viņas mantojums kā juridiska persona.

Par minēto spriedumu 2013.gada 4.martā atbildētāja /pers. A/ iesniegusi apelācijas sūdzību, pārsūdzot to pilnībā (1.sēj., l.l. 208-212).

Apelācijas sūdzībā norādīti šādi argumenti.

Tiesa nav izvērtējusi apstākli, ka prasība pamatota ar līgumiem, kas noslēgti ar AS „Sampo banka" un/vai AS „Māras banka" nevis prasītāju. Norādīts, ka, lai prasītāja būtu līgumslēdzējpuse, ir nepieciešams pārjaunojuma līgums, kam savukārt atbilstoši Civillikuma 1874.pantam nepieciešams noteikti izteikt gribu, kas izskatāmās lietas materiālos nav konstatējama.

Tiesa nepamatoti secinājusi, ka lietā nav strīda par līgumu spēkā esību un naudas saņemšanas faktu, jo atbildētāja nav sniegusi šādus paskaidrojumus, savukārt /pers. B/ mantojuma masa šādus paskaidrojumus vispār nevarēja sniegt tāpēc, ka nav darījuma puse, un ka daļa no saistību pārņēmējiem ir nepilngadīgi. Turklāt visi tiesību un saistību pārņēmēji pilnībā vēl nav zināmi, līdz ar to konkrētajās līgumattiecībās pastāv šķēršļi. Proti, prasītāja, ceļot prasību, nav ņēmusi vērā Civillikuma 1405., 1408. un 1411.pantu, jo tad tai vajadzētu izskaidrot apstākli par nepilngadīgu personu tiesībām slēgt kredīta līgumus.

Prasītāja, ceļot prasību, vēlējusies izvairīties no Civillikuma 711.panta ievērošanas, jo atbilstoši šim pantam nākamo mantinieku atbildība ir tikai mantojuma apmērā, bet ne vairāk, ja mantojumu pieņem ar inventāra tiesību, ko konkrētajā gadījumā ir pieņēmis viens mantinieks. Savukārt attiecībā uz pārējiem šis noteikums ir obligāts, jo ir arī nepilngadīgi mantinieki. Tātad nepieciešams noskaidrot mantojuma vērtību, kas izskatāmajā lietā nav noskaidrota.

Prasītājas prasījumos norādītā naudas summas valūta neatbilst kredīta līgumos norādītajai valūtai. Ņemot vērā, ka prasītāja naudas līdzekļus nav izsniegusi Latvijas latos un ka līgumos norādītā valūta turklāt nav piesaistīta Latvijas latam, tai nav tiesību prasīt no atbildētājām kredītu atmaksāt latos. Tiesa nav izvērtējusi, kā eiro vai Amerikas Savienoto Valstu dolārs var būt vienādas šķiras un labuma lietas Civillikuma 1934.panta kontekstā.

Tiesa nav izvērtējusi apstākli par prasītājas pamatotām tiesībām vienpusēji atkāpties no līguma, jo šādu paziņojumu nevar izteikt /pers. B/ mantojuma masai, kas nav līgumslēdzējpuse. Tiesai ir saistošas likuma prasības attiecībā uz līgumisko attiecību nodibināšanu, pastāvēšanu, pārtraukšanu un darījuma pusēm, un nav ievērots apstāklis, ka viena no līgumslēdzējpusēm ir mirusi, bet tiesību un saistību pārņēmēji Civillikuma 701. un 1519.panta izpratnē nav iestājušies. Minētais attiecināms arī uz prasītājas iesniegto parāda aprēķinu – atbildētājām šāds parāda aprēķins nekad nav bijis iesniegts, tādējādi prasītāja rīkojusies negodprātīgi.

2013.gada 8.martā apelācijas sūdzību iesniegusi arī /pers. B/ mantojuma masas aizgādne /pers. E/ (1.sēj., l.l. 232-236), pārsūdzot Rīgas

apgabaltiesas spriedumu pilnībā. Apelācijas sūdzībā norādītie argumenti atbilst argumentiem, kurus savā apelācijas sūdzībā izteikusi atbildētāja /pers. A/.

2013.gada 7.augustā tiesā saņemti prasītājas rakstveida paskaidrojumi par apelācijas sūdzību (2.sēj., l.l. 25), kuros paskaidro, ka atbildētāju norāde par pierādījumu trūkumu lietā ir nepamatota, jo, iesniedzot prasību, banka pievienojusi visus dokumentus, kas apliecina bankas tiesības celt prasību pret atbildētājiem.

Pretēji atbildētāju norādītajam par mantojuma masas iespējamību būt par darījuma pusi, prasītāja paskaidro, ka atbilstoši Civillikuma 383., 216., 217.panta 4.punktam, 662., 264.pantam mantojuma masa var būt kā atbildētāja, kad tās kreditors ceļ prasību par parāda piedziņu, bet mantojuma masu kā likumiskais pārstāvis var pārstāvēt tiesas ieceltais mantojuma masas aizgādnis, izmantojot visas likumos noteiktās procesuālās tiesības.

Atbildētāju norāde, ka mantojuma masas aizgādnei nav nosūtīts prasītājas paziņojums par vienpusēju atkāpšanos no kredīta līguma ir nepamatots, jo pati aizgādne 2011.gada 14.novembrī ar parakstu apliecinājusi, ka saņēmusi bankas 2011.gada 14.septembra paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos.

Ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2016.gada 28.septembra protokola lēmumu sākotnējais prasītājs - AS „Danske Bank" - aizstāts ar tā tiesību un saistību pārņēmēju – AS „Swedbank" (2.sēj., l.l. 75).

Ar Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas 2016.gada 28.septembra lēmumu (2.sēj., l.l. 77-79) tiesvedība lietā apturēta, nosakot /pers. A/ termiņu pārstāvības noformēšanai līdz 2016.gada 28.novembrim.

2016.gada 1.decembrī civillieta saskaņā ar Civilprocesa likuma Pārejas noteikumu 109.punktu nodota izskatīšanai Rīgas apgabaltiesai (2.sēj., l.l. 86).

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 8.decembra lēmumu (2.sēj., l.l. 88-89) tiesvedība lietā atjaunota.

Apelācijas instances tiesas sēdē atbildētājas /pers. A/ pārstāvis uz pilnvaras pamata /pers. I/ apelācijas sūdzību uzturēja, bet prasību neatzina un apstiprināja apelācijas sūdzībā un paskaidrojumos par prasību minētos argumentus. Papildus paskaidroja, ka atzīst par pamatotiem arī /pers. B/ mantojuma masas aizgādnes /pers. E/ apelācijas sūdzībā norādītos argumentus. Paskaidroja, ka /pers. B/ mantiniece /pers. J/ nav nostiprinājusi savas mantojuma tiesības, jo ir pieņēmusi mantu tikai ar inventāra tiesībām, bet nav noformējusi mantojuma apliecību. /pers. A/ nepilngadīgā /pers. K/ vārdā Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā iesniegusi mantojuma prasību pret /pers. J/, kurā lūgts atzīt nepilngadīgā /pers. K/ mantojuma tiesības uz /pers. B/ atstāto mantu. Uzskata, ka starp mantiniekiem pastāv strīds. Uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedums ir nepamatots un atceļams, jo lietā kā trešā persona netika pieaicināta /pers. J/ un potenciālais mantinieks /pers. K/, kuru tiesības var būt aizskartas, jo mantiniekiem ir tiesības apstrīdēt līgumu ar banku.

Prasītājas – AS „Swedbank" - pārstāvis uz pilnvaras pamata /pers. M/ prasību uzturēja, bet apelācijas sūdzību neatzina un apstiprināja prasībā un paskaidrojumos par apelācijas sūdzību minētos argumentus. Papildus paskaidroja, ka /pers. I/ paskaidrojumi vairāk attiecas uz mantojuma masu, nevis /pers. A/. Nepiekrīt atbildētājas pārstāvja viedoklim, ka nav noteikta darījuma puse, jo saskaņā ar tiesību doktrīnas atziņām mantojuma masa ir juridiska persona, proti, tiesību subjekts un šī līguma dalībnieks. Līdz ar to mantojuma masas pārstāvei tika sūtīts paziņojums par atkāpšanos no līguma. Uzskata, ka parāda piedziņas lietā nav strīda par aizdevuma izsniegšanas faktu, par līguma nepildīšanu vai parāda apmēru.

Atbildētājas – /pers. B/ mantojuma masas aizgādne /pers. E/ – uz tiesas sēdi nebija ieradusies atkārtoti, kaut gan par tiesas sēdes vietu un laiku viņai bija paziņots likumā noteiktajā kārtībā uz viņas iesniegumā norādīto e-pasta adresi (2.sēj., l.l. 81, 108). Par neierašanās iemesliem viņa nebija ziņojusi un nebija lūgusi atlikt lietas izskatīšanu.

Pie šādiem apstākļiem tiesa nekonstatē Civilprocesa likuma 209.un 210.pantā noteiktos priekšnosacījumus lietas izskatīšanas atlikšanai un, ņemot vērā Civilprocesa likuma 156.panta pirmās daļas nosacījumus, atzīst par iespējamu izskatīt lietu atbildētājas – /pers. B/ mantojuma masas aizgādnes /pers. E/ prombūtnē.

M o t ī v u d a ļ

Civillietu tiesas kolēģija, uzklausījusi prasītāja - AS „Swedbank" - pārstāvja un atbildētājas /pers. A/ pārstāvja paskaidrojumus tiesas sēdē un izvērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmās daļas nosacījumiem apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībās.

Civilprocesa likuma 432.panta piektajā daļā ir noteikts, ka sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 193.panta piektajā daļā minētos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 15.februāra spriedums ir pareizs un lietas faktiskajiem apstākļiem atbilstošs, līdz ar ko Civillietu tiesas kolēģija pievienojas šī sprieduma motivācijai un neatkārto minētos argumentus.

Tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav strīda par tās faktiskajiem apstākļiem, un proti.

Saskaņā ar 2003.gada 5.augusta kredīta līgumu Nr.MB-23/2243, kas noslēgts starp AS „Māras banka" un /pers. B/ un /pers. N/ kā aizņēmējām, 2004.gada 17.februāra pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/, 2005.gada 17.janvāra vienošanos Nr./numurs/ par grozījumiem 2004.gada 17.februāra pārjaunojuma līgumā Nr./numurs/, 2005.gada 30.novembra pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/ (turpmāk visi kopā –kredīta līgums Nr.1) banka apņēmās izsniegt /pers. A/ (iepriekš – /pers.A/) un /pers. B/ (turpmāk – parādnieki) aizdevumu 100 000,00 EUR. Banka saskaņā ar kredīta līguma Nr.1 5.2.1.punktu restrukturizēja parādnieku esošās kredītsaistības uz eiro, tas ir, restrukturizācijas ceļā 2005.gada 30.novembrī izsniedza kredītu (aizdevumu) 30 989,12 EUR apmērā. Aizdevuma atmaksas termiņš bija 2008.gada 30.novembris.

Tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav strīda par to, ka aizdevums EUR 30 989,12 apmērā ir ticis izsniegts, ko apliecina lietas materiālos esošais konta izraksts Nr. 1 (1.sēj., l.l. 55).

Tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav strīda arī par to, ka aizdevuma atmaksas termiņš pēc minētā Kredīta līguma Nr.1 bija 2008.gada 30.novembris.

Tiesas kolēģija atzīst par pamatotiem pirmās instances tiesas secinājumus, ka minētā kredīta līguma saistības netika izpildītas, jo neatmaksātā aizdevuma summa pēc Kredīta līguma Nr.1 sastādīja EUR 26850,03.

Tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav strīda arī par to, ka saistību nodrošināšanai, kas izriet no kredīta līguma Nr.1, 2003.gada 5.augustā tika noslēgts Ķīlas līgums Nr. /numurs/(ar grozījumiem 2004.gada 17.februārī un 2005.gada 30.novembrī), saskaņā ar kuru tika ieķīlāts /pers. B/ piederošais nekustamais īpašums /adrese A/.

No lietas materiāliem redzams, ka saskaņā ar 2003.gada 05.maija Kredīta līgumu Nr./numurs/, kas noslēgts starp AS „Māras banka" un /pers. B/ un /pers. N/ kā aizņēmējām, 2003.gada 18.decembra Vienošanos Nr./numurs/par grozījumiem 05.05.2003. Kredīta līgumā Nr./numurs/, 2004.gada 17.februāra Pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/, 2005.gada 17.janvāra Vienošanos Nr./numurs/ par grozījumiem 2004.gada 17.februāra

Pārjaunojuma līgumā Nr./numurs/, 2005.gada 10.marta Pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/, 2005.gada 17.jūnija Vienošanos Nr./numurs/ par grozījumiem 2005.gada 10.martā noslēgtajā Pārjaunojuma līgumā Nr./numurs/ 2005.gada 30.novembra Pārjaunojuma līgumu Nr./numurs/, 2006.gada 21.marta Vienošanās Nr.1 par grozījumiem 2005.gada 30.novembra Pārjaunojuma līgumā Nr. /numurs/ (turpmāk tekstā visi kopā - Kredīta līgums Nr.2), banka piešķīrusi atbildētājām /pers. A/ (agrāk /pers.A/) un /pers. B/ kā kredīta ņēmējam aizdevumu EUR 628 806,24 apmērā (1.sēj., l.l. 29 –46).

No lietas materiāliem izriet, ka pēc Kredīta līguma Nr.2 aizdevuma summa tika izsniegta pa daļām 2005.gada 30.novembrī un 2005.gada 27.decembrī, ko apliecina lietas materiālos esošais konta izraksts (1.sēj., l.l. 56).

No Kredīta līguma Nr.2 nosacījumiem (līguma 2.2.punkts) izriet, ka aizdevums bija jāatmaksā līdz 2020.gada novembrim, maksājumus veicot pušu pielīgtajos termiņos.

No lietas materiāliem redzams, ka parāds pēc Kredīta līguma Nr.2 izveidojies laika periodā no 2008.gada 10.septembra līdz 2011.gada 30.septembrim (1.sēj., l.l. 63-65), jo atbilstoši Kredīta līgumā Nr.2 pielīgtajos termiņos netika veikti pamatparāda maksājumi un procentu maksājumi par aizdevuma lietošanu.

No lietas materiāliem redzams, ka saskaņā ar Kredīta līguma Nr.2 9.3.8.punkta nosacījumiem prasītāja ar 2011.gada 14.septembra vēstuli Nr./numurs/ paziņojusi par vienpusēju atkāpšanos no līguma, par aizdevuma atmaksas termiņu nosakot 2011.ggada 30.septembri.

Tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav strīda par to, ka no Kredīta līguma Nr.2 izrietošo saistību nodrošināšanai 2003.gada 19.maijā tika noslēgts Ķīlas līgums Nr./numurs/ (ar grozījumiem 2003.gada 18.decembrī, 2004.gada 17.februārī, 2005.gada 10.martā un 2005.gada 30.novembrī), saskaņā ar kuru tika ieķīlāts /pers. B/ piederošais nekustamais īpašums /adrese B/.

No lietas materiāliem izriet, ka kopējās neizpildītās kredītsaistības pēc Kredīta līguma Nr.2 sastāda kredīta pamatsumma EUR 533421,85, procenti par kredīta izmantošanu EUR 56686,28 un līgumsods par kavētiem maksājumiem EUR 109508,96, kas kopā sastāda EUR 699617,09. No prasības pieteikuma redzams, ka prasītājs pēc Kredīta līguma Nr.2 lūdzis piedzīt tikai neatmaksāto kredīta pamatsummu EUR 533421,85 un procentus par kredīta izmantošanu EUR 56686,28.

Ņemot vērā neatmaksātā kredīta pamatsummu pēc Kredīta līguma Nr.1 EUR 26850,03, kopējā parāda summa, ko lūdzis piedzīt prasītājs, sastāda EUR 616958,16.

No atbildētājas /pers. A/ (agrāk – /pers. A/) un /pers. B/ mantojuma masas aizgādnes apelācijas sūdzībām izriet, ka apelatori vispār ir apšaubījuši sākotnējā prasītāja - AS „Danske bank", kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas AS „Danske Bank" Latvijas filiāle, prasības tiesības, norādot, ka prasītājs nav pamatojis, kāds tam ir likumiskais pamats uzstāties AS „Sampo banka" vai AS „Māras banka" vārdā.

No lietas materiāliem redzams, ka gan Kredīta līgums Nr.1, gan Kredīta līgums Nr.2, gan arī Ķīlas līgumi, kas noslēgti no minētajiem Kredīta līgumiem izrietošo saistību nodrošināšanai, sākotnēji slēgti ar AS „Māras banka". Tāpat no lietas materiāliem redzams, ka Pārjaunojumu līgumi un Vienošanās par grozījumiem pārjaunojum līgumos slēgti ar AS „Sampo banka". Savukārt prasību sākotnēji tiesā cēlusi AS „Danske bank", kuras vārdā Latvijas Republikā darbojas AS „Danske bank" filiāle Latvijā.

No lietas materiālos esošā Uzņēmumu reģistra 2005.gada 22.marta lēmuma (1.sēj., l.l. 85-86) redzams, ka AS „Māras banka" mainīts nosaukums uz AS „Sampo banka".

Tāpat no lietas materiāliem redzams, ka 2008.gada 30.jūnijā Dānijas Tirdzniecības uzņēmumu aģentūra ir reģistrējusi pārrobežu apvienošanu starp AS „Danske bank" un AS „Sampo banka" (1.sēj., l.l. 92). Arī no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra 2008.gada 4.jūlija lēmuma redzams, ka sakarā ar reorganizācijas pabeigšanu starp AS „Sampo banka" un Dānijas akciju sabiedrību „Danske bank" no komercsabiedrību komercreģistra tiek izslēgta AS „Sampo banka" (1.sēj., l.l. 89).

Ņemot vērā minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka augstākminētās banku apvienošanas rezultātā pievienojamās sabiedrības, proti, AS „Sampo banka" tiesības un saistības, atbilstoši Komerclikuma 335.panta piektās daļas nosacījumiem, ir pārgājušas iegūstošajai sabiedrībai, proti, AS „Danske bank".

Līdz ar to nepamatots ir abās apelācijas sūdzībās izteiktais arguments, ka sākotnējais prasītājs – AS „Danske banka" - vispār nevar būt lietā prasītājs.

No lietas materiālos esošajiem Kredīta līgumiem Nr.1 un Nr.2 izriet, ka kredītu ņēmējas ir bijušas /pers. A/ (agrāk - /pers.A/) un /pers. B/. Lietas izskatīšanas gaitā nav iegūti objektīvi pierādījumi tam, ka /pers. A/ kā viena no līgumslēdzēja pusēm būtu izteikusi kaut kādus iebildumus pret noslēgto līgumu nosacījumiem, aizdevuma saņemšanas faktu un parāda apmēru. /pers. A/ kā lietas dalībniecei bija visas iespējas iepazīties ar lietas materiālos esošajiem parāda aprēķiniem un izteikt savus iebildumus pret prasībā norādīto kopējā parāda summu, ko atbildētāja nav darījusi.

Tiesas kolēģija atzīst par nepamatotu norādi apelācijas sūdzībās, ka aizņēmējas /pers. B/ mantojuma masai tās aizgādnes /pers. E/ personā nebija iespējams iesniegt iebildumus attiecībā uz līguma spēkā esamību, naudas saņemšanas faktu un parāda aprēķinu, jo minētā mantojuma masa nav darījuma puse.

No lietas materiāliem redzams, ka prasība celta pret divām personām - aizņēmēju /pers. A/ (agrāk – /pers.A/) un mirušās /pers. B/ mantojuma masu.

Civilprocesa likuma 72.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka spēja realizēt procesuālās tiesības un izpildīt pienākumus (civilprocesuālā rīcībspēja) ir pilngadīgām fiziskajām personām tiktāl, ciktāl to nav ierobežojusi tiesa, un juridiskajām personām.

Saskaņā ar Civillikuma 383.panta nosacījumiem mantojums ir juridiska persona. Mantojums var iegūt tiesības un uzņemties saistības.

Savukārt Civillikuma 216.pantā ir noteikts, ka personas, kam vajadzīga aizsardzība, kā arī mantu, kas palikusi bez pārvaldītāja, uztic aizbildņu vai aizgādņu gādībai, kuriem minētās personas un manta jāpārstāv. Saskaņā ar minētā likuma 217.panta 4.punkta nosacījumiem aizgādnību nodibina pār mantojuma masu.

Civillikuma 662.pants nosaka, ka aizgādņi mantojuma pārvaldībā un pārstāvēšanā rīkojas patstāvīgi un mantojuma vārda. Bez tam no minētā panta nosacījumiem izriet, ka mantojuma aizgādņiem tā pārvaldībā jārīkojas pēc tiem pašiem noteikumiem, kas paredzēti nepilngadīgo aizbildņiem. Saskaņā ar Civillikuma 264.panta nosacījumiem prāvās aizbildnim jāpārstāv savs aizbilstamais.

No minētā izriet, ka mantojuma masa kā juridiska persona var būt lietas dalībnieks civillietā, konkrētajā gadījumā atbildētājs, pret kuru tiek celta prasība par parāda piedziņu. Savukārt mantojuma masu tiesā kā likumiskais pārstāvis pārstāv tiesas iecelts mantojuma masas aizgādnis, kuram ir tiesības izmantot visas likumos noteiktās procesuālās tiesības, tajā skaitā iepazīties ar lietas materiāliem, izteikt savus argumentus un apsvērumus pret celto prasību, kas izriet no Civilprocesa likuma 74.panta nosacījumiem.

Tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājas /pers. B/ mantojuma masas aizgādne nav izmantojusi savas procesuālās tiesības un nav cēlusi nekādus iebildumus ne pret noslēgtajiem kredīta līgumiem, ne parāda apmēru, ne izsniegtā kredīta apmēru.

Tāpat tiesas kolēģija atzīst, par nepamatotiem /pers. A/ apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus, ka prasības celšanas gadījumā bija būtiski noskaidrot mantojuma apmēru, jo saskaņā ar Civillikuma 711.panta nosacījumiem mantinieku atbildība ir tikai mantojuma apmērā, bet ne vairāk, ja mantojums pieņemts ar inventāra tiesībām.

Tiesas kolēģija uzskata, ka pie apstākļiem, kad prasība ir celta pret mantojuma masu kā juridisku personu, mantojuma apmēram nav nozīmes. Civillikuma 711.panta nosacījumi būtu ņemami vērā gadījumos, ja prasība celta pret konkrētu mantinieku.

Tāpat tiesas kolēģija atzīst par nepamatotiem abās apelācijas sūdzībās izteiktos argumentus, ka kredīta līgums ir uzteikts vienpusēji, jo prasītājs par šādu faktu nevarēja paziņot mantojuma masai, kas nav līguma dalībniece.

Saskaņā ar Civillikuma 1589.panta nosacījumiem vienpusēja atkāpšanās no līguma pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai kad arī tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Prasītāja tiesības vienpusēji atkāpties no līguma izriet no Kredīta līguma Nr.2 9.3.8.punkta nosacījumiem.

Tiesas kolēģija, novērtējusi lietas materiālos esošos pierādījumus, atzīst, ka atbildētāji nav apstrīdējuši faktu, ka Kredīta līguma Nr.2 saistības netika pildītas pienācīgā kārtā. Pie šādiem apstākļiem prasītājai bija tiesības izmantot līgumā pielīgtās tiesības vienpusēji atkāpties no līguma. No lietas materiāliem (1.sēj., 66) redzams, ka 2011.gada 14.septembra paziņojums par kredīta līguma pirmstermiņa laušanu tika nosūtīts gan /pers. A/, gan /pers. B/ mantojuma masas aizgādnei /pers. E/. No lietas materiāliem redzams, ka abas minētās personas šo paziņojumu ir saņēmušas (1.sēj., l.l. 66-67).

Juridiskajā literatūrā (sk. *Latvijas Republikas Civillikuma komentāri. Mantojuma tiesības (382.-840.p.). Sastādījuši R.Krauze, Z.Gencs. Mans īpašums. Rīga, 1997, 17.lpp.*) dots skaidrojums, ka līdz brīdim, kad mantojumu iegūst mantinieks, mantojuma masa ir patstāvīgs civiltiesiskās apgrozības subjekts, kurai pašai ir tiesības un pienākumi, tā var iegūt tiesības un pildīt saistības.

No minētā izriet, ka mantojuma masai kā patstāvīgām civiltiesiskās apgrozības subjektam bija tiesības pildīt arī no Kredīta līguma Nr. 2 izrietošās saistības.

Kā izriet no Kredīta līguma Nr.2 , aizņēmējas /pers. A/ (agrāk – /pers.A/) un /pers. B/ bija uzņēmušās solidāru atbildību par līguma saistību izpildi.

Ņemot vērā minēto un Civillikuma 1670.panta un 1587.panta nosacījumus, tiesas kolēģija atzīst, ka aizņēmējas /pers. B/ miršanas fakts nevar būt par pamatu tam, lai aizņēmēja /pers. A/ nepildītu no Kredīta līguma izrietošās saistības.

Saskaņā ar Civillikuma 1753.panta nosacījumiem ar procentiem jāsaprot tā atlīdzības, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu.

Savukārt Civillikuma 1756.pantā ir noteikts, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu.

Pie apstākļiem, kad aizdevuma summa pēc Kredīta līguma Nr.2 nav atmaksāta, iestājas pienākums maksāt procentus par šī aizdevuma lietošanu.

Tāpat par nepamatotiem tiesas kolēģija atzīst apelācijas sūdzībās norādītos argumentus, ka kredīts netika izsniegts Latvijas latos, līdz ar ko tiesai nebija tiesības piedzenamās summas pārvērst uz latiem.

Tiesas kolēģija atzīst, ka lietā nav strīda par to, ka kredīta summas pēc Kredīta līgumiem Nr.1 un Nr.2 ir piešķirtas un izsniegtas eiro valūtā (1.sēj., l.l. 55-56).

Saskaņā ar likuma „Par Latvijas banku" 34.panta nosacījumiem (redakcijā, kas bija spēkā uz 2013.gada 15.februāri – pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas brīdis) Latvijas Republikā nacionālā naudas vienība ir lats, kurā ir 100 santīmi. Lats ir vienīgais likumīgais maksāšanas līdzeklis Latvijā.

Tā kā uz pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas brīdi atbilstoši augstākminētās likuma normas nosacījumiem nacionālā valūta Latvijas Republikā bija lats, tiesai bija likumīgas tiesības piedzenamās summas izteikt nacionālajā valūtā.

Tiesas kolēģija atzīst, ka atbildētājas /pers. A/ pārstāvja /pers. I/ norādītais apstāklis, ka /pers. A/ nepilngadīgā dēla /pers. K/ interesēs ir cēlusi tiesā mantojuma prasību, nevar ietekmēt minētās civillietas izskatīšanu. Brīdī, kad mantinieks būs ieguvis mantojuma tiesības, mantojuma masas pārstāvis tam nodos mantojuma masas tiesības un saistības, arī tās, kas radušās pēc mantojuma atklāšanās.

Ņemot vērā visu minēto, tiesas kolēģija atzīst, ka lietas izskatīšanas gaitā arī apelācijas instances tiesā ir apstiprinājies fakts, ka neizpildītās kredīta saistības (neatmaksātais aizdevums) pēc Kredīta līguma Nr.1 sastāda EUR 26850,03. Savukārt pēc Kredīta līguma Nr.2 neatmaksātā aizdevuma pamatsumma sastāda EUR 533421,85 un procenti par minētā kredīta lietošanu EUR 56686,28, kas kopā sastāda EUR 616958,16.

Tiesas kolēģija atzīst par pamatotiem pirmās instances tiesas secinājumus, ka minētā parāda summa piedzenama no aizņēmējas /pers. A/ un mirušās /pers. B/ mantojuma masas, kura kā patstāvīga juridiska persona atbild par /pers. B/ saistībām pēc viņas nāves.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.panta nosacījumiem prasītājam atzīstamas tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētājām likumiskos procentus no pamatparāda summas, kuru apmērs ir seši no simta gadā.

Ņemot vērā visu minēto, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa devusi objektīvu un pareizu novērtējumu lietas faktiskajiem apstākļiem, bet atbildētāju apelācijas sūdzības argumenti nav pamatoti un nevar būt par pamatu celtās prasības noraidīšanai.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas nosacījumiem pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

No lietas materiāliem redzams, ka prasītājs, ceļot tiesā prasību, samaksājis valsts nodevu Ls 2290,80 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,50, kas kopā sastāda Ls 2296,30 (1.sēj., l.l. 4-5).

Tā kā celtā prasība ir apmierināta pilnā apmērā, atbilstoši augstākminētās likuma normas nosacījumiem minētie tiesas izdevumi piedzenami prasītāja labā no atbildētājām vienādās daļās.

Tā kā kopš 2014.gada 1.janvāra Latvijas Republikā nacionālā valūta ir eiro, minētie tiesas izdevumi izsakāmi šajā valūtā, kas sastāda EUR 3267,34. Līdz ar to no katras atbildētājas prasītāja labā piedzenami tiesas izdevumi EUR 1633,67 apmērā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204[1].pantam atbildētājām nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei – 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

R e z o l u t ī v ā

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 430., 432., 433., 434.pantiem, Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a :

Prasību apmierināt pilnā apmērā.

Piedzīt solidāri no atbildētājām /pers. A/, personas kods /personas kods/, un mirušās /pers. B/, personas kods /personas kods/, mantojuma masas par labu AS „Swedbank", reģistrācijas numurs 40003074764, pamatparādu EUR 560271,88 (pieci simti sešdesmit tūkstoši divi simti septiņdesmit viens *euro* 88 *euro centi*), procentus par kredīta izmantošanu EUR 56686,28 (piecdesmit seši tūkstoši seši simti astoņdesmit seši *euro* 28 *euro centi*), bet pavisam kopā EUR 616958,16 (seši simti sešpadsmit tūkstoši deviņi simti piecdesmit astoņi *euro* 16 *euro centi*).

Noteikt AS „Swedbank", reģistrācijas numurs 40003074764, tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt 6% (seši procenti) gadā no nesamaksātās piedzītās, bet nesamaksātās aizdevuma pamatsummas EUR 560271,88 (pieci simti sešdesmit tūkstoši divi simti septiņdesmit viens *euro* 88 *euro centi*).

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, un mirušās /pers. B/, personas kods /personas kods/, mantojuma masas par labu AS „Swedbank", reģistrācijas numurs 40003074764, tiesāšanās izdevumus EUR 1633,67 (viens tūkstotis seši simti trīsdesmit trīs *euro* 67 *euro centi*) no katras.

Noteikt, ka atbildētājām parāda samaksa veicama AS „Swedbank" uz norēķinu kontu LV66HABA0001408028920.

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei – desmit dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2017.gada 22.novembrī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Volberga
Tiesnese S.Vamža
Tiesnese M.Ābele